

BOEKBESPREKINGEN

A. BRAUNS, Terricole Dipterenlarven. Eine Einführung in die Kenntnis und Ökologie der häufigsten bodenlebenden Zweiflüglerlarven der Waldbiozönose auf systematischer Grundlage. Musterschmidt, Göttingen, Frankfurt, Berlin, 1954; 179 blz., 96 fig. Prijs D.M. 19.80.

A. BRAUNS, Puppen terricoler Dipterenlarven. Eine Einführung in die Kenntnis der Ruhestadien bodenlebender Zweiflüglerlarven der Waldbiozönose auf systematischer Grundlage. Musterschmidt, Göttingen, Frankfurt, Berlin, 1954; 156 blz., 75 fig. Prijs D.M. 24.80.

Deze boekjes verschenen als eerste en tweede deel van een reeks „Untersuchungen zur angewandten Bodenbiologie“.

Beide boekjes zijn volgens hetzelfde schema opgebouwd; het bijzondere gedeelte, dat ruim tweederde van elk deel in beslag neemt, gaat aan een bodembologisch en een algemeen gedeelte vooraf. Het begint met een determineertabel tot op de families met vele verwijzingen naar goede afbeeldingen die achter in de deeltjes zijn opgenomen. Hierop volgt een vrij uitvoerig overzicht van de morfologische kenmerken der families met waar mogelijk ook differentiërende kenmerken van belangrijke geslachten en soorten.

Het boek over de larven geeft tevens oecologische bijzonderheden, vooral met betrekking tot de plaats van voorkomen en de betekenis voor de afbraak van het strooisel. In het boek over de poppen zijn gegevens opgenomen over de plaats en de tijd van verpopping en de duur van het popstadium. Het bodembologische gedeelte van het eerste boek geeft een overzicht van de oecologie van bodembewonende vliegelaarven, waarbij veel aandacht besteed is aan de onderlinge betrekkingen in de boslevensgemeenschap. Deze worden weergegeven in een schema, dat in beide boeken is opgenomen.

In het algemene gedeelte worden de taxonomisch belangrijke kenmerken respectievelijk van de larven en de poppen behandeld. Het boek over de larven geeft hiernaast nog een bondig overzicht van de systematische indeling der Dipteren; het boek over de poppen de classificatie van insektepoppen en een determineertabel voor de belangrijkste poppen van holometabole insecten. Beide delen besluiten met een vrij uitvoerige literatuurlijst en een register.

De grote verdienste van Brauns is, dat hij een moeilijke diergroep, waarvan de betekenis nog slechts zeer onvoldoende bekend is, ook voor niet-specialisten toegankelijk heeft gemaakt. Hierbij spelen de uitstekende en goed afgedrukte tekeningen een belangrijke rol. Voor ieder die in veldstudies met in de grond levende vliegelaarven en poppen te maken heeft, zijn deze werken een vrijwel onmisbare gids.

J. VAN DER DRIFT

J. P. VITÉ, Die Holzzerstörenden Insekten Mitteleuropas. Musterschmidt, Wissenschaftlicher Verlag; Göttingen, Frankfurt, Berlin, 1952; Textband 155 blz., Tafelband 24 blz. tekst en 54 blz. met gekleurde afbeeldingen. Prijs resp. D.M. 14 en D.M. 18; gezamenlijk D.M. 28.

Het werk bestaat uit een boek met tekst en een aantal afbeeldingen en een platenboek met een groot aantal gekleurde afbeeldingen van de beschadigers, hun larven en de beschadigingsbeelden. Een plaat van „Vertilger der Holzinsekten“ komt in beide voor.

Het boek is bestemd voor bosbouwers, voor vaklieden op het gebied van de houtverwerking en voor studenten in deze beide richtingen. In verband hiermee is de tekst zeer begrijpelijk gehouden. Een drietal inleidende hoofdstukken zijn gewijd aan respectievelijk de lichaamsbouw, de oecologie en de economische betekenis van de houtinsekten.

Aan elke houtbeschadiger wordt een hoofdje gewijd. Met behulp van de platenatlas en een korte beschrijving kunnen zij worden herkend. Bovendien worden levenswijze, economische betekenis en bestrijding besproken.

Het boek geeft een goed overzicht over de houtbeschadigers van Midden-Europa en zal goede diensten kunnen bewijzen aan hen, die zich met de houtverwerking bezighouden en, zij het in mindere mate, ook aan bosbouwers. Studenten, die zich in deze materie willen inwerken, vinden er een mogelijkheid in tot een snelle oriëntatie. Daar een uitgebreide literatuurlijst is toegevoegd, kunnen zij zich snel in de literatuur inwerken. Hierbij bedenke men echter, dat het boek in 1952 verschenen is, zodat de nieuwste literatuur niet is verwerkt.

VOÛTE

M. G. WARFFEMIUS en C. A. FREMOUW, Dierkunde, E.L.T.O.-serie No. 3, „De Dieren in de Tuinbouw”, negende druk, 1960. Uitg. P. Noordhoff N.V., Groningen, 112 blz., 73 fig. Prijs f 2,90.

Dit boekje, dat bestemd is voor het gebruik bij het lagere tuinbouwonderwijs, bevat een uiterst beknopt overzicht over de diergroepen, die voor de tuinbouw van belang zijn. Na behandeling van elke groep worden de voor de tuinbouw belangrijkste vertegenwoordigers en hun bestrijding behandeld. Het boekje bevat een aantal onjuistheden en onnauwkeurigheden, waarvan ik enkele van de belangrijkste wil noemen.

Het is een nog steeds algemeen heersende opvatting, dat de hardheid van de insekthuid aan de chitine moet worden geweten. Chitine is juist een buigzame, doch taaie stof; pas door menging met bepaalde stoffen (kalk b.v. bij kreeftachtigen en bepaalde organische stoffen bij b.v. insekten) ontstaat de voor vele geleedpotige dieren zo karakteristieke hardheid.

Het woord „masker” voor de larve van een insekt met een volkomen gedaanteverwisseling is reeds lang verouderd.

Het is beslist niet waar, „dat de insekten zo goed als alle vijanden van de mens en zijn culturen zijn”. Ik zou juist willen beweren, dat het aantal voor de mens schadelijke insekten relatief gering is. Weliswaar is ook het aantal *direct* voor de mens nuttige insekten gering, doch een groot aantal speelt juist als roofvijand of als parasiet van andere insekten een belangrijke rol in de buitengewoon ingewikkelde samenleving in de natuur. Door vele cultuurmaatregelen wordt deze samenleving ten bate van de enkele schadelijke soorten gemakkelijk verstoord.

Dat er een grote behoefte aan dit leerboekje bestaat, bewijst wel het feit, dat er in 18 jaar tijds 9 drukken verschenen zijn. Het zou echter eens grondig moeten worden nagekeken om alle onjuistheden en onnauwkeurigheden te verwijderen.

E.

Report Seventh Commonwealth Entomological Conference, 6th – 15th July 1960, London. Uitg.: Commonwealth Institute of Entomology, London, December 1960; 399 blz. Prijs 50s.

De inhoud van dit omvangrijke boekwerk bestaat uit een kort algemeen gedeelte met de namen van de deelnemers en het programma van de bijeenkomsten, uit een gedeelte „Conclusions and Resolutions” en uit vijf appendices.

In de bespreking van het werk van het „Commonwealth Institute of Entomology” (appendix I) wordt in het bijzonder aandacht besteed aan de refererende tijdschriften, die door dit instituut worden uitgegeven, nl. het „Review of Applied Entomology” en het deel „Insecta” van het „Zoological Record”, aan het probleem van het determineren van de voor de toegepaste entomologie belangrijke insekten – in welk opzicht vooral de parasitische Hymenoptera moeilijkheden opleveren – en aan het werk over de biologische bestrijding in de „Commonwealth”. De toestand van de verdere uitgaven van het instituut, nl. de „Bulletin of Entomological Research” en de „Map of Pests” wordt eveneens besproken.

De organisatie en het werk van het „Commonwealth Institute of Biological Control” wordt door de directeur van deze instelling, Dr. F. J. SIMMONDS, in appendix II behandeld; appendix III gaat over de handelingen van de verschillende commissies.

Een groot gedeelte van het boekwerk (blz. 34–195) wordt door appendix IV ingenomen, dat de uitvoerige verslagen bevat van de voordrachten, die door een groot aantal sprekers zijn gehouden over verschillende onderwerpen. Deze zijn in een aantal secties ingedeeld, nl. recente ontwikkelingen van insecticiden, problemen bij het gebruik van insecticiden, ongevallen en voorzorgsmaatregelen bij het gebruik van insecticiden, onderzoek over voorraadsinsekten, biologische bestrijding van insekten en onkruiden, verband tussen de toestand van de plant en de aantasting door insekten, houtbewonende kevers, termietenbestrijding, gebruik van pathogene organismen bij de insektenbestrijding, bestudering en bestrijding van tsetsevlies, verspreiding van insekten, bestrijding van sprinkhanen, plantevirussen en hun vectoren en tenslotte de schakel tussen het onderzoek en de toepassing in de praktijk. De voordrachten zijn veelal voorzien van tabellen en figuren, een literatuurlijst en een discussie.

Appendix V (blz. 196–399) bevat een overzicht van de werkzaamheden in de verschillende gebieden van de „Commonwealth”, die elk afzonderlijk in alfabetische volgorde worden besproken.

E.

Tuinbouwkundig Woordenboek in acht talen: Nederlands, Engels, Frans, Duits, Deens, Zweeds, Spaans en Latijn. Onder redactie van J. NIJDAM, verzorgd door de Directie Tuinbouw van het Ministerie van Landbouw en Visserij. Uitgave Staatsuitgeverijbedrijf 's-Gravenhage, 1961; 504 blz. Prijs f 8,95.

Deze uitgave, een uitgebreide en verbeterde editie van de Woordenlijst voor de Tuinbouw in 7 talen welke in 1955 verscheen, bevat bijna 4000 woorden en uitdrukkingen welke op de één of andere wijze betrekking hebben op de tuinbouw.

Het uitgangspunt van de alfabetische rangschikking van de termen vormen de Nederlandse namen, terwijl met behulp van registers de betekenis van een „vreemd” woord kan worden opgezocht. Een waardevolle uitbreiding ten opzichte van de vorige uitgave vormt de achtste „taal”, het Latijn, bestaande uit de wetenschappelijke namen van planten en dieren, waaronder ook de meeste bekende ziekteveroorzakende organismen.

Hoewel in dit woordenboek uiteraard niet alle fytopathologische termen te vinden zijn, zal elke onderzoeker op dit gebied het werk zeer vaak met succes kunnen raadplegen. In dit verband kan nog worden vermeld dat ook verschillende onderzoekers van het Instituut voor Plantenziektenkundig Onderzoek en van de Plantenziektenkundige Dienst hebben medegewerkt aan het tot stand komen van dit woordenboek.

Het is een zeer waardevolle uitgave, die ongetwijfeld in een grote behoefte zal voorzien.

B.